

## **Capitolul I. Generalități. Reglementare națională și internațională**

Traficul de persoane constituie, fără îndoială, una dintre cele mai grave forme de manifestare a ilicitului penal, pentru motive evidente, enumerate constant de doctrina și practica judiciară: natura valorilor vizate, întinderea fenomenului atât la nivelul țării noastre, cât și internațional, dimensiunile transfrontaliere, conexiunile cu criminalitatea organizată și, la nivel uman și moral, efectul de profundă dezumanizare produs asupra victimelor, încălcarea gravă și ireparabilă a unor valori esențiale ce țin de însăși condiția umană ca individualitate.

Problema combaterii traficului de persoane ține, așa cum practica judiciară a și dovedit pe parcursul ultimilor 10 ani, de necesitatea unor acțiuni concertate venind din partea altor autorități decât cele judiciare, în scopul conștientizării potențialelor categorii vulnerabile asupra pericolului de a deveni victime ale acestui fenomen. Astfel cum și experiența europeană și internațională a dovedit, simpla intervenție a organelor judiciare – poliție, parchet, instanță de judecată – nu este în nicio măsură suficientă pentru combaterea acestui fenomen. Corespunzător, un caracter cel puțin la fel de important le au măsurile luate pentru protejarea victimelor traficului de persoane, în scopul eliminării factorilor ce pot conduce la re-victimizarea acestora, reintrarea lor în circuitul infracțional, posibilitate extrem de ridicată în special în cazul ipotezelor de exploatare sexuală.

**La nivel național**, din punct de vedere legislativ, sancționarea și combaterea traficului de persoane au constituit o preocupare constantă și au câștigat un cadru normativ complet, inițial, prin Legea nr. 678/2001, ce a suferit succesiv modificări – cele mai importante fiind aduse prin Legea nr. 230/2010 –, pentru a corespunde criteriilor de prevenire și combatere a acestui fenomen conturat la nivel internațional și al Uniunii Europene.

Începând cu data de 1 februarie 2014, infracțiunile de trafic de persoane, trafic de minori, pornografie infantilă și folosire a serviciilor unei persoane exploatate sunt reglementate în cadrul noului Cod penal, fără ca noua legislație să aducă modificări de substanță conținutului constitutiv al infracțiunilor. Noua reglementare însă îmblânzește semnificativ regimul sancționator. Corespondent, sunt abrogate explicit infracțiunile de trafic de persoane și de minori, precum și infracțiunile conexe reglementate de Legea nr. 678/2001, rămânând însă în vigoare în această lege specială dispoziții procedurale importante precum lipsa de publicitate a ședinței de judecată privind infracțiunile de trafic de minori și pornografie infantilă și obligativitatea asistenței juridice a victimelor infracțiunilor de trafic de persoane, minori și pornografie infantilă, indiferent de vârstă.

La acest efort legislativ se adaugă, bineînțeles, activitatea organelor judiciare de urmărire penală specializate și, nu mai puțin notabil, pe linia prevenirii și a asistenței acordate victimelor, cea a Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane și a organizațiilor neguvernamentale implicate în acest proces, care au dat în numeroase rânduri un sprijin serios și efectiv organelor judiciare.

### ***Secțiunea 1. Definiția traficului de persoane în legislația națională***

**A. Infracțiunea de trafic de persoane** (trafic de majori) este reglementată de dispozițiile **art. 210 NCP** după cum urmează:

*„(1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia, săvârșită:*

*a) prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate;*

*b) profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane;*

*c) prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane,*

*se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*

*(2) Traficul de persoane săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani.*

*(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă”.*

### **Reglementare anterioară**

Articolul 12 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane:

*„(1) Constituie infracțiunea de trafic de persoane recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea ori primirea unei persoane, prin amenințare, violență sau prin alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea acelei persoane de a se apăra sau de a-și exprima voința ori prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, și se pedepsește cu închisoare de la 3 ani la 10 ani și interzicerea unor drepturi.*

*(2) Traficul de persoane săvârșit în una dintre următoarele împrejurări:*

*a) de două sau mai multe persoane împreună;*

*b) s-a cauzat victimei o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății;*

*c) de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 5 ani la 15 ani și interzicerea unor drepturi.*

*(3) Dacă fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi”.*

### **Notă**

Sub aspectul conținutului constitutiv este de observat că în afara reformulării unor termeni și resistematisării textului, nu există practic o modificare a condițiilor de incriminare. Se

renunță însă la prevederea a două elemente circumstanțiale agravante existente în reglementarea actuală, și anume **săvârșirea faptei de două sau mai multe persoane împreună**, ce se regăsește însă parțial în circumstanța agravantă legală prevăzută de art. 77 lit. a) NCP – **săvârșirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună** –, și cauzarea victimei a unei **vătămări grave a integrității corporale sau a sănătății**, în această ipoteză urmând a fi reținut eventual concursul de infracțiuni cu lovirea sau alte violențe prevăzută de art. 193 NCP sau vătămarea corporală prevăzută de art. 194 NCP.

Regimul sancționator este însă mult mai blând.

**B. Traficul de minori** este reglementat ca infracțiune distinctă în **art. 211 NCP**, potrivit căruia:

*„(1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*

*(2) Dacă fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1) sau de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*

*(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă”.*

### **Reglementare anterioară**

**Articolul 13 din Legea nr. 678/2001** privind prevenirea și combaterea traficului de persoane:

*„(1) Recrutarea, transportarea, transferarea, găzduirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia, constituie infracțiunea de trafic de minori și se pedepsește cu închisoare de la 5 ani la 15 ani și interzicerea unor drepturi.*

*(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) este săvârșită prin amenințare, violență sau alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau profitând de imposibilitatea minorului de a se apăra ori de a-și exprima*

*voința sau prin oferirea, darea, acceptarea ori primirea de bani sau de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra minorului, pedeapsa este închisoare de la 7 ani la 18 ani și interzicerea unor drepturi.*

*(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt săvârșite în condițiile prevăzute la art. 12 alin. (2) sau de către un membru de familie, pedeapsa este închisoare de la 7 ani la 18 ani și interzicerea unor drepturi, în cazul prevăzut la alin. (1), și închisoare de la 10 ani la 20 de ani și interzicerea unor drepturi, în cazul prevăzut la alin. (2).*

*(4) Dacă faptele prevăzute în prezentul articol au avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoare de la 15 ani la 25 de ani și interzicerea unor drepturi”.*

### **Notă**

În ceea ce privește conținutul constitutiv atât al variantei tip [alin. (1) al art. 211 NCP], cât și al variantei agravante [alin. (2) al art. 211 NCP], nu există deosebiri față de reglementarea anterioară sub aspectul condițiilor de incriminare. S-a renunțat însă la două dintre variantele agravante prevăzute de Legea nr. 678/2001, și anume săvârșirea faptelor de către un membru de familie, respectiv urmarea constând în moartea sau sinuciderea victimei.

### **C. Conform dispozițiilor art. 182 NCP, exploatarea unei persoane poate consta în:**

*„a) supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat;*

*b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;*

*c) obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare sexuală;*

*d) obligarea la practicarea cerșetoriei;*

*e) prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană, în mod ilegal”.*

## **Reglementare anterioară**

**Art. 2 pct. 2 din Legea nr. 678/2001** privind prevenirea și combaterea traficului de persoane:

*„Prin exploatarea unei persoane se înțelege:*

*a) executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate;*

*b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;*

*c) obligarea la practicarea prostituției, cerșetoriei, la reprezentări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau alte forme de exploatare sexuală;*

*d) prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană, cu încălcarea dispozițiilor legale;*

*e) efectuarea unor alte asemenea activități prin care se încalcă drepturi și libertăți fundamentale ale omului”.*

## **Notă**

În urma modificărilor aduse Legii nr. 678/2001 prin Legea nr. 230/2010, intra în noțiunea de „exploatare a unei persoane” practic orice activitate de natură a încălca drepturi și libertăți esențiale ale persoanei, abordare ce conferea normei de incriminare flexibilitate și adaptabilitate.

În reglementarea noului Cod penal s-a renunțat la prevederea acestei forme asimilate.

## **D. Folosirea serviciilor unei persoane exploatare (art. 216 NCP):**

*„Fapta de a utiliza serviciile prevăzute în art. 182, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă a traficului de persoane ori a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.*

## **Reglementare anterioară**

### **Articolul 14<sup>1</sup> din Legea nr. 678/2001:**

*„Fapta de a utiliza serviciile prevăzute la art. 2 pct. 2, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă*

*a traficului de persoane ori a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.*

### **Notă**

Această infracțiune a fost introdusă în reglementarea anterioară prin Legea nr. 230/2010 începând cu 9 decembrie 2010. Nu există deosebiri între reglementarea anterioară și cea conținută de noul Cod penal.

Tot prin Legea nr. 230/2010, care a modificat Legea nr. 678/2001, au fost aduse alte modificări importante și în ceea ce privește **măsurile de protecție față de victimele infracțiunii de trafic de persoane în cursul procesului penal**, modificările relevante din punct de vedere al procedurii penale constând în considerarea ca victime ale acestui tip de infracțiuni inclusiv a persoanelor care renunță la calitatea de părți sau persoane vătămate și participă în calitate de martori [art. 2 alin. (3) din Legea nr. 678/2001], cât și în privința măsurilor efective de asistență luate față de victimele infracțiunii de trafic de persoane în cursul procedurii penale, conform art. 24 alin. (3), în redactarea ulterioară Legii nr. 230/2010, „*în cauzele privind infracțiunile prevăzute în prezenta lege, ascultarea minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se face în prezența a cel puțin unuia dintre părinți sau a altui reprezentant legal, fiind totodată obligatorie și citarea unui psiholog, respectiv a unui reprezentant al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului*”.

Aceste ultime dispoziții procedurale de protecție au rămas în vigoare și în urma intrării în vigoare a noului Cod penal, subzistând în cadrul Legii nr. 678/2001, însă la alin. (2) al art. 24 [„*În cauzele privind infracțiunile prevăzute în cap. VII din titlul I al părții speciale a Codului penal (...) ascultarea minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se face în prezența a cel puțin unuia dintre părinți sau a altui reprezentant legal, fiind totodată obligatorie și citarea unui psiholog, respectiv a unui reprezentant al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului*”].

## **Secțiunea a 2-a. Decizii în interesul legii relevante**

Două dintre deciziile relevante în această materie pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii sunt Decizia nr. XVI/2007 și Decizia nr. XLIX/2007.

**A. Prin Decizia nr. XVI din 19 martie 2007<sup>[1]</sup>** s-a stabilit cu caracter obligatoriu că:

„În aplicarea dispozițiilor incriminatorii ale art. 329 din Codul penal și ale art. 12 și 13 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, stabilesc:

1. Distincția dintre infracțiunea de trafic de persoane prevăzută de art. 12 și, respectiv, art. 13 din Legea nr. 678/2001 și cea de proxenetism prevăzută de art. 329 alin. (1) din Codul penal este dată de obiectul juridic generic diferit al celor două incriminări, respectiv de valoarea socială diferită, protejată de legiuitor prin textele incriminatorii ale celor două legi: în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 678/2001 aceasta fiind apărarea dreptului la libertatea de voință și acțiune a persoanei, iar în cazul infracțiunii de proxenetism prevăzute de art. 329 din Codul penal, apărarea bunelor moravuri în relațiile de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență.

2. Drept urmare, în cazul în care o persoană, fără a întrebuița constrângerii, îndeamnă sau înelșnește practicarea prostituției ori trage foloase de pe urma practicării prostituției de către persoane majore, săvârșește infracțiunea de proxenetism prevăzută de art. 329 alin. (1) din Codul penal.

3. În cazul în care o persoană, fără a întrebuița constrângerea, recrutează persoane majore pentru prostituție ori trafichează persoane majore în acest scop, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de proxenetism, prevăzută de art. 329 alin. (2) tezele I și II din Codul penal.

---

<sup>[1]</sup> Publicată în M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008.

4. În situația unor acte de recrutare, transportare, transferare, cazare sau primire a unei persoane, prin amenințare, violență, răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau prin alte forme de constrângere ori profitând de imposibilitatea acelei persoane de a-și exprima voința sau prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane, prevăzută de art. 12 din Legea nr. 678/2001.

5. În cazul în care o persoană acționează asupra altei persoane prin modalitățile arătate la pct. 2 și 3, îndemnând, înlesnind sau trăgând foloase ori recrutând sau traficând persoane majore în vederea practicării de bunăvoie a prostituției, iar ulterior acționează asupra aceleiași persoane și prin modalitățile arătate în conținutul textului art. 12 din Legea nr. 678/2001, se va reține săvârșirea atât a infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal sau art. 329 alin. (2) tezele I și II din Codul penal, după caz, cât și a infracțiunii prevăzute de art. 12 din Legea nr. 678/2001, în concurs real”.

### Notă

Personal, apreciem că această soluție a Înaltei Curți își păstrează actualitatea și forța obligatorie și în reglementarea actuală, în raport de varianta agravantă a infracțiunii de proxenetism, care, conform art. 213 alin. (2) NCP, este redactată într-o formă similară cu vechea reglementare: *„În cazul în care determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi”*.

**B. Prin Decizia nr. XLIX (49) din 4 iunie 2007<sup>[1]</sup>** s-au stabilit următoarele: „Traficul de persoane incriminat prin dispozițiile art. 12 și art. 13 din Legea nr. 678/2001, comis asupra mai multor subiecți pasivi, în aceleași condiții de loc și de timp,

<sup>[1]</sup> Publicată în M. Of. nr. 775 din 15 noiembrie 2007.

constituie o infracțiune unică, în formă continuată, iar nu mai multe infracțiuni aflate în concurs”.

### **Notă**

Față de condițiile restrictive prevăzute de dispozițiile art. 35 NCP, care reglementează forma infracțiunii continuate, în cazul unor subiecți pasivi diferiți va fi reținută în mod obligatoriu forma concursului real de infracțiuni, numărul infracțiunilor din concurs urmând a coincide cu numărul persoanelor vătămate traficate.

## ***Secțiunea a 3-a. Legislație internațională relevantă***

### **A. Protocolul de la Palermo al O.N.U. privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor**

Acest protocol suplimentează Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15 noiembrie 2000, ambele acte fiind ratificate de România în anul 2002<sup>[1]</sup>.

Potrivit acestui act, traficul de persoane constă în „recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare de recurgere sau prin recurgere la forță ori la alte forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate ori prin oferta sau acceptarea de plăți ori avantaje pentru a obține

---

<sup>[1]</sup> Prin Legea nr. 565/2002 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, a Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, precum și a Protocolului împotriva traficului ilegal de migranți pe calea terestră, a aerului și pe mare, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptate la New York la 15 noiembrie 2000, publicată în M. Of. nr. 813 din 8 noiembrie 2002.